19e Jaar. No. 4. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 9 January 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad, f 12.
Franco per post, » 14.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
Bewijs 35 cents regel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

De beschuldigingen van de *Tijd* tegen de catholijke drukpers.

Het was ons een waar genoegen, toen wij in der tijd met zekerheid vernamen, dat het zoo lang gekoesterde plan, om in 's lands hoofdstad te Amsterdam, een catholijk dagblad op te rigten, tot rijpheid gekomen was en ten uitvoer zou gelegd worden. Wij juichten dit plan van harte toe, zagen daarin eene gewigtige aanwinst voor onze zaak, en begroetten reeds den nieuwen strijder, dien wij hoopten met eenen onverzaagden moed het strijdperk te zullen zien betreden, om ons als kampvechter voor de ons zoo dierbare belangen ter zijde te staan. Toen wij later vernamen, dat *de Tijd*, een dagblad, hetwelk gedurende een jaar in deze stad een twijfelachtig bestaan had, zijnen zetel naar Amsterdam zou overplaatsen en het op zich zou nemen het beraamde plan ten uitvoer te leggen, werd onze vreugde merkelijk getemperd en wij werden door het angstig voorgevoel aangegrepen, dat het doel gemist was.

Ons voorgevoel bedroog ons niet. Wij gingen den gang van de *Noord-Hollandsche Courant* na, en zagen daarin wel een opregt catholijk blad, maar meer niet en wij verklaren ronduit, dat wij tot heden nog niet weten, wat het in het *staatkundige*, in het *burgerlijke* will. *De Tijd* is geen *ministerieel* blad, maar het is ook geen *oppositie* blad; ziedaar in weinige woorden onze oordeelvelling over hetzelve.

Wij, echter, kozen dadelijk onze partij, het zwijgen, en het was ons geen gering genoegen te zien, dat ons besluit ook door andere catholijke organen, welke bij alle welbedoende en ijverige catholijken in hooge achting staan, gedeeld werd.

De Tijd stelde zich al dadelijk aan, als of hij de *menner* der catholijken was en geroepen werd om de catholijke opinie alléén te leiden en te vertegenwoordigen. De uitbundigste lof werd aan *de Tijd* toegezwaaid, welke echter nergens anders te lezen stond dan in *de Tijd* zelven. Wij zwegen.

De Tijd heeft aan de zaak van Mgr. Grooff onlangs eenen gevoeligen slag toegebragt.... wij zwegen. De naam van *Diepo Negoro* is in onze kolommen niet te vinden.

De Tijd heeft den oudsten handhaver van de belangen der catholijken met wierook zoeken te bedwelmen, en het doen voorkomen alsof deze op zijn voetspoor was getreden.... wij zwegen, ook hij zweeg, of liever hij beantwoordde die vleitaal, door de overneming van twee achtervolgende artikelen uit ons blad.

De Tijd gaf aan onze beschouwingen, omtrent de associatien eene verminkte, vervalschte uitlegging, en spaarde toenmaals ook ons den wierook niet, ... wij zwegen: ofschoon de wierook ons niet zoodanig bedwelmde, dat wij den verborgen angel niet ontdekten.

Later is de beurt aan *de Katholiek* gekomen. Deze is ook bewierookt.... wij zullen echter zwijgen, hier slechts verklarende, dat wij zijne lofspraken niet genoeg kunnen beamen.

Dezer dagen heeft *de Tijd* zich op een gevaarlijk terrein begeven, een terrein wat geen staatkundig dagblad betreden mag.... wij zullen nog zwijgen.

Wij betreurden slechts den ongelukkigen keer, welken het zoo schoon plan van eene oprigting van een goed catholijk dagblad in de Noordelijke gedeelten van ons vaderland genomen had; wij, beklaagden het publiek, de edelmoedige oprigters en het dagblad zelven, maar wij zwegen.

Wij lieten het aan *de Tijd* zelven over, zich zelven te prijzen; wijl niemand hem prees.

Doch nu kwam ons het nommer van *de Tijd* van 31 december jl. in handen en wij troffen daar in een artikel, dat ons ondragelijk voorkwam. Wij zouden nog gezwegen hebben, maar in dat artikel vonden wij de volgende periode:

« Het tweede resultaat door *de Tijd* bekomen, »gedurende ons halfjarig bestaan alhier, is de »afscheiding van de katholijke pers van de oppo»sitie. Dit is van grooter gewigt, daar het bij den »eersten opslag schijnt. De Katholijken, willen zij »iets worden, moeten eene hun eigene kloof over»wikkelen. Zulks was bijna onmogelijk zoolang de »Katholijken bleven hangen op het sleeptouw der »oppositie. Daarenboven die onvoorwaardelijke aan»sluiting was zoo gevaarlijk, voor de katholijke »belangen te zien verdrongen worden, dan onkun»tholijke vooroordeelen en onvrijzinnige hatelijk»heden, dat, om de dreigende onderdrukking niet »te zullen te ondergaan, dat de Katholijken wor»den geëxploiteerd, om een graf te openen voor »hunne regten, hebben hun langer hoe meer noodza»kelijk werd, die scheiding onmiddelijk te be»werken. Dit doel is thans bereikt, en daardoor »is dan ook de gelegenheid geopend, om de katho»lijken tot één geheel te verbinden, dat door eigene »kracht eenen regtmatigen invloed zal uitoefe»nen, »om hunne regten te waarborgen, zonder door »vreemde inmenging tot verderfelijke gevolgen te »worden medegesleept. »

Moesten wij nu nog zwijgen?

In de eerste opwelling van ons gemoed was het antwoord: *neen!* Wij onderdrukten evenwel die opwelling en wilden aan dezelve ons vastgenomen plan, om te zwijgen niet opofferen. Wij namen dus tijd tot beraad en na rijpe overweging zijn wij tot de overtuiging gekomen, dat wij niet zwijgen mogen.

Wat behelzen de bovenaangehaalde woorden van *de Tijd*?

1o. Dat door *de Tijd* het resultaat bekomen is, dat de catholijke pers zich van de oppositie heeft afgescheiden.

2o. Dat voor de verschijning van *de Tijd* de Katholijken bleven hangen op het sleeptouw der oppositie.

3o. Dat door dat blijven hangen op het sleeptouw der oppositie er gevaar was om de catholijke belangen verdrongen te zien door oncatholijke vooroordeelen en onvrijzinnige hatelijkheden.

4o. Dat de catholijken, vóór de verschijning van *de Tijd*, werden geëxploiteerd om een graf te openen voor hunne regten.

5o. Dat het dus hoe langer hoe meer noodzakelijk werd, die scheiding onmiddelijk te bewerken.

6o. Dat dit doel bereikt is en wel door *de Tijd*.

Bittender requisitoir tegen de catholijke drukpers in ons Vaderland, (*de Tijd* wel te verstaan uitgezonderd) kon niet opgemaakt worden. Onze verontwaardiging bij het lezen dier woorden steeg ten top.

Wij willen hier niet eens spreken over het eerste resultaat, hetwelk *de Tijd*, verzekert verkregen te hebben, namelijk de vermeerdering zijner abonnementen. Een ieder spreekt van zelf, zijne eigene belangen staan; doch wij beamen niets anders dan de verdediging der dierbare belangen onzer geloofsgenooten, als *catholijk*, en van alle burgers, zonder onderscheid, als *Nederlanders*. Het *pecuniael* belang is eene zaak, welke ons *alleen* betreft, en waarover wij het nooit lastig zullen vallen, noch om ons te beklagen, noch om te bluffen.

Dit in het voorbijgaan.

Wat overigens de aangehaalde punten betreft, waarover wij, na rijp beraad, het stilzwijgen niet mogen noch kunnen bewaren, voor heden willen wij slechts al onze krachten tegen deze grootsteren en de beschuldigingen van ons afwerpen, welke *de Tijd, driest geboren door ons stilzwijgen*, zelde de *Staats-Courant* onlangs, uitwerpt tegen ons en tegen de overige organen der katholieken in ons Vaderland.

Wij zijn in onze eer aangetast en zullen onze eer handhaven. Daarom zullen wij achtervolgens de tegen ons, ingebragte punten behandelen en wederleggen.

Er is een tijd van zwijgen, er is een tijd van spreken.

De tijd van spreken is gekomen, wij zullen spreken en onbewimpeld spreken; doch alleen over het voorgestelde.

KERKELIJKE STAAT.

ROME 28 december. De kardinaal Amat is benoemd tot legaat te Bologna, waarheen hij zich zal begeven ten einde den kolonel Cottrea, die het appel bevelhebberschap over de vier legatien voeren zal.

De kardinaal Ferretti is benoemd tot legaat van Pesaro en Urbino, ter vervanging van den kardinaal della Genga, die in dat gewest niet zeer gezien was.

Monsignor Grasselliut, delegaat van Ancona, is benoemd tot gouverneur van Rome en minister der algemeene policie van den Staat, welken post bekleed werd door Monsignor Marini, die in het consistorie von maandag ll. tot kardinaal verheven is. Monsigneur Grasselliut is den 24 te Ronfe aangekomen en den 26 geïnstalleerd.

Monsigneur Grassellini is als delegaat van Ancona vervangen. De delegaten van Recanati, Ancona en Rieti zijn insgelijks vervangen.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 17 december. De oostenrijksche ambassadeur heeft aan den Divan al de stukken betrekkelijk de inlijving van Krakau medegedeeld en een officieel antwoord gevraagd; men verwacht dat dit antwoord eene afkeuring behelzen zal.

De ambassadeur te Weenen, Chekib-Effendi, vertrekt eerstdaags naar zijnen post. Het is besloten dat hij de reis over Rome nemen zal en daar eenige dagen verblijven om den nieuwen Paus, namens den Sultan, geluk te wenschen. Dit is eene gebeurtenis zonder voorbeeld in de geschiedenis des turkschen rijks. Van zijne zijde zendt het pauselijk gouvernement den heer Escalon, deszelfs consul-generaal te Marseille, met eene zending naar Konstantinopel. Dit zullen de eerste diplomatieke betrekkingen wezen tusschen den Divan en het Roomsche hof. Het is niet onopgemerkt gebleven, dat de turksche Staats Courant twee voor den H. Vader zeer vleijende artikelen heeft geleverd en dat men hen daarin dezelfde titels geeft, waarmede men al de gekroonde hoofden noemt.

GRIEKENLAND.

Prins Knitpold van Beijeren is onlangs te Athene gekomen, alwaar hij schitterend ontvangen is. Die prins is de vermoedelijke erfgenaam van koning Otto, die zonder nakomelingschap is. Zijne komst te Athene, alsmede de welwillende wijze waarop hij door het volk ontvangen is, worden beschouwd als een gunstig voorteeken voor de toekomst der griekesche monarchie. Men verzekert overigens, dat het gouvernement dank der behendige en wijze staatkunde van het ministerie Colettí, dagelijks in kracht toeneemt en dat de orde in de provincien meer en meer gevestigd word.

ZWITSERLAND.

De heer Fazy-Pasteur heeft zijn ontslag genomen als voorzitter van den Grooten Raad, daarbij verklarende dat hij niet langer deelen kan in de gevolgen der meerderheid, welke heeft tot dien post verheven had.

— Het *Journal de Genève* van den 1 januarij deelt het ontwerp der nieuwe constitutie mede, zoo als het door de commissie uit den constituerenden Grooten Raad is ingesteld.

De souvereiniteit des volks, de gelijkheid van allen voor de wet, de persoonlijke veiligheid, de onschendbaarheid der eigendommen, de vrijheid van godsdienst, onderwijs, drukpers en petitie worden daarin gewaarborgd. De verbeurdverklaring van goederen en de censuur worden geweerd.

DUITSCHLAND.

De laatste brieven uit Weenen melden dat de kanselier van staat, de prins van Metternich, eene buitengewone werkzaamheid aan den dag legt en dat de graaf Münch-Bellinghausen, voorzitter van de duitsche Bondsvergadering, zijn verblijf in de hoofdstad tot in het voorjaar verlengen zal. De aangelegenheden van Zwitserland en Italie schijnen de aandacht van het Weenen kabinet voornamelijk bezig te houden.

ENGELAND

De *Daily News* meldt de bekeering tot het katholicismus van drie aanzienlijke ingezetenen van de stad Leeds: de *rev.* M. M'Mullen, van het kollegie Christ-Church, (Oxford), laatstelijk kapellaan van St. Salvator te Leeds, den heer D. Haigh, gewezen handelaar in wollen goederen en den heer T. W. Wilkinson. Deze drie personen hebben op den Nieuwjaarsdag hunne afzwering gedaan in de catholijke kerk van Leeds. De heer Haigh heeft 10,000 p. st. geschonken om eene nieuwe catholijke kerk te Leeds te bouwen.

IERLAND.

De Iersche dagbladen gaan steeds voort den snellen voortgang van den maatschappelijken nood en deszelfs natuurlijke gevolgen bloot te leggen: de hebbenis der weten, het gevecht en de plundering in provincien, welke tot heden toe vruchtbaar waren, ziekte en dood in die gewesten, alwaar de uiterste armoede steeds het lot der bevolking was. Ook zijn gansche kolommen opgevuld van diefstallen van vee, in de bladen van Tipperary, Kilkenny, Carlow, Waterford en Limerich; terwijl de armere graafschappen van Kerry, Galway, Sligo, Mayo en Roscommon de bedroevendste tafereelen opleveren over het lijden des volks, zonder bijna eene enkele misdaad te vermelden.

SPANJE.

MADRID 31 december. Heden heeft de koningin in persoon de zitting der cortes geopen. H. M. werd door een luidruchtig gejuich begroet.

De tijdingen uit de provincien zijn gunstig.

— Bij besluit der koningin is, te rekenen van 1 januarij, de belasting op den brandewijn van Spanje en op de titels afgeschaft.

(*Wij hebben gelezen en herlezen alvorens dit berigt medetedeelen, of ook soms* VERDICHTEL *in plaats van* WAARSCHIJNLIJKHEID *moest staan, doch het is zoo niet. Men schijnt daar ook al in de verkeerde wereld te leven.*)

— Men spreekt veel over huwelijks-ontwerpen tusschen den infant don Enrique en eene dochter van den hertog van Rianzares, gemaal van de koningin-moeder, Maria Christina, en tusschen de infante, dochter van don Francisco de Paula met eenen onzijdigen prins.

— *El Tiempo* beweert dat de Carlisten (lievers Montemolinisten) zich bevreren de baskische gewesten in opstand te brengen en dat het gouvernement troepen derwaarts zendt. De zoon van don Carlos moet zich aanbieden met de constitutie van 1837 in de hand.

— 1 Januarij. In de troonrede wordt de toestand van het Schiereiland, onder de gunstigste, veelzijdigste kleuren afgeschilderd; want ofschoon de orde er sedert eenen tijd langen tijd gehandhaafd is, blijft evenwel de vrees bestaan, dat nieuwe beroeringen haar weldra ernstig storen zullen. De troonrede bevelst slechts zeer weinige woorden over de huwelijken der koningin en der infante.

PORTUGAL.

Volgens tijdingen over Madrid van den 29 december ontvangen, zou het spaansch gouvernement de tijding ontvangen hebben van eene schitterende overwinning, door de troepen der koningin van Portugal behaald op de opstandelingen, door den generaal Bomfin aangevoerd. Deze generaal trok tegen de hoofdstad op na eene mobiele kolonne van de koningin bij Leira verslagen te hebben. Eene beweging van den maarschalk Saldanha verpligtte hem te Torres-Vedras op te houden, alwaar hij al zijne strijdkrachten, ongeveer 3000 man bedragende, verzameld had. Op den 22 december werd Bomfin bij deze stad aangevallen. De bijzonderheden dezer zaak zijn nog niet bekend. Doch een daartoe afgezonderde koerier heeft de tijding overgebragt dat de afdeeling van Bomfin, bestaande uit 2000 man troepen, zich met 200 officieren aan de overmagt heeft overgegeven.

— De nederlaag van Bomfin bevestigt zich. Wel verre van Lissabon zegepralend in te trekken is hij thans gevangene van den maarschalk Saldanha. Het gevecht van den 22 heeft zeven uren geduurd en was uiterst moordadig. De troepen der koningin hebben 200 man, waaronder 25 officieren verloren. Van de zijde van den generaal Bomfin is het verlies minder aanzienlijk geweest, doch al degenen die niet gesneuveld waren hebben zich op genade overgegeven, zoodat niemand overgebleven is, om de tijding dier nederlaag naar Oporto over te brengen.

Onder de gevangenen bevinden zich de graaf Bomfin, Luiz Mousinho d'Albuquerque, gevaarlijk gewond; de generaal Celestino, de graaf Avillez, de hoofden en officieren van alle korpsen, vele aanvoerders der guerilla's, als Laurel, Fernandi de Souza Botelho en anderen. Men zegt dat de graaf Taïpa naar Das Antas vertrokken was, om versterking te vragen.

Ons voorgevoel bedroog ons niet.

— De tijdingen uit Oporto loopen tot den 21 december. Deze stad wordt verdedigd door 6000 man, waarvan 2000 man geregelde troepen. De insurrectie stiert voort met dekreten uitteevaardigen ten einde den toestand te verlengen. Dezelfde tijdingen bevestigen den afgang van generaal die de stad belegerde.

FRANKRIJK.

PARIJS 4 januarij. Eerstdaags zullen de gedeputeerden van het linker centrum bijeenkomen, om zich voorloopig te verstaan over eenige punten betrekkelijk de eerste werkzaamheden der Kamer.

— Gisteren is een buitengewoon koerier van Zurich aan het ministerie van buitenlandsche zaken aangekomen, overbrenger van depeches van den heer graaf Colmont, ambassadeur van Frankrijk in Zwitserland.

— De Alexandrie wordt als stellig gemeld dat Mehemet Ali, de onderkoning van Egypte, te verstaan heeft gegeven, Frankrijk zal koningin Isabella tegen de vervolgingen der HERTOGIN BOSTEL. 8 januarij.

— De Markies de Thouars heeft heden morgen deze stad verlaten.

— Onze beschouwingen over de *insurrectien*, welke wij met eene vleijende duidelijkheid van beide zijden vereerd zagen, schijnen ook bij de liberalen niet zonder indruk gebleven te zijn en dezelfden

te begrijpen dat men de katholijke liberalen niet verstooten mag, wij laten gaarne eene gewenschte en noodzakelijk geachte verandering en verbetering bekomen. Trouwens in de *Burger* van Woensdag treffen wij het volgende artikel:

Landgenooten! Medeburgers! reeds sedert eenigen tijd waren wij voornemens een ernstig woord met u te wisselen over de *tegenwoordige politieke beweging in Nederland*. Die beweging is, gelijk gij-lieden weet, nationaal. De kreet HERZIENING DER GRONDWET is thans overal doorgedrongen en de behoefte dier herziening door ieder verlicht en onafhankelijk burger erkend geworden; alle vrijzinnige dagbladen hebben hunne adhaesie aan het voorstel der HEEREN EDELE HEEREN geschonken en de natie tot een algemeen petitionnement opgewekt; één of twee katholijke organen vermeenden echter met hunne toetreding tot den *reddingsbond* te moeten wachten, daar het hun nog niet duidelijk genoeg was welke gedragslijn de liberalen en oprigte hunner katholijke medeburgers in acht zouden nemen. *De Tijd* en *Noord-Brabander* ontvielden uit dien hoofde hunne goedkeurende stem aan het ontwerp ter herziening onzer gebrekkige staatsinstellingen, — tot groote verwondering der geheele oppositie van Nederland, onder wier banieren zij zoo dikwerf vereenigd gestreden hadden. Deze breuk te herstellen, is de wensch van alle oprechte vaderlanders en liberalen, en van daan, dat wij onder den standaard: *Vrijheid voor allen en in alles!* den katholijke organen de plegtige verzekering geven, dat volledige *vrijheid van godsdienst en onderwijs* ook ons streven is, en dat ook wij aangevoelen zijn, dat de twee nuttelooze departementen voor de katholijke en protestantsche eeredienst, hoe eer zoo liever behoorden afgeschaft te worden, daar die departementen als het ruste rad aan den wagen zijn te beschouwen, en eenige millioenen daaraan besteed ook in het vaderland gevoeglijk kunnen aangemerkt worden. Meermalen, doch helaas! te vergeefs, is hierop door ons bij elke gelegenheid met klem van redenen aangedrongen, als zijnde onze innige en vaste overtuiging, dat de Staat hoegenaamd geen gezag over de Kerk behoort uit te oefenen, daar de geschiedenis van Jozef II en Willem I voldingend hebben bewezen, hoe ver die twee vorsten met hun suprematie-stelsel het gebracht hebben.

Vrijheid voor allen en in alles! zij dus voortaan onze leus; en het bondgenootschap tusschen katholijken en liberalen zij op nieuw aan, en door ons altijd, gevestigd. Verbiedigen wij de gebruiken, hierarchie en plegtigheden der roomsche Kerk en verbannen wij, als echte liberalen, alle voor die Kerk vanstoorelijke bezigen uit onze kolommen, hetzij die eigenlijke artikelen door buiten- of binnenlandsche papieren worden medegedeeld, en wij zullen een krachtdadigen bondgenoot in de roomsch-katholijke bevolking van ons koningrijk vinden.

Men rigte dan allerwege straatkundige genootschappen op en kiese geene anderen dan liberale, echte onafhankelijke door trouwheid en burgerdeugd uitmuntende mannen tot leden van de stedelijke kies-collegien; en men onderstune op alle mogelijke wijzen, met raad en daad, en ook voornamelijk de onafhankelijke pers op alle mogelijke wijzen, zoo door het nemen van abbonnementen als het doen plaatsen van advertentien in de oppositie-bladen, en men zal, men moet, de zege behalen; ook rigte men voortdurend petitiën ter herziening der grondwet aan de Tweede Kamer, onderteekend door duizenden; en men ruste niet, eer de dompers en vledermuizen den brugt hebben geblazen.

Door het overlijden van den heer mr. Maarten Iman Pauw is er weder eene vacature in ons kies-collegie ontstaan, voor welker vervulling wij u ditmaal den heer mr. G. N. de Kempenaer, advokaat op de prinsegracht alhier, als kandidaat aanbevelen; daar die heer hernaaldelijk blijken van cordaatheid, onafhankelijkheid, diepe kunde en burgerdeugd heeft gegeven; — ook de heer med. doctor T. C. Seegers, woonachtig in de Raamstraat alhier, hopen wij dat, bij eene ontstaande vacature, door de stemgeregtigde burgers van 's Gravenhage als kiezer zal worden benoemd.

Een Vaderlander.

Wij nemen akte van dit artikel en zullen naauwkeurig gadeslaan wat nog van andere zijden op onze beschouwingen zal worden in het midden gebragt.

— Ll. dingsdag heeft alhier de aanbesteding plaats gehad der lunette no. 5, behoorende tot den linkervleugel van het geretrancheerde kamp Willem II, bij Vught en Cromvoirt. De aanneming is geschied door den heer H. Lathouwers te Vught, voor eene somma van *f* 15850. — Naar wij vernemen zal binnen kort de lunette no. 7 aanbesteed worden; die, van no. 5 schijnt nog eenige hinderpalen omtrent de grondsonteigening te ontmoeten. Wij hopen dat men spoedig in staat zal zijn deze werkzaamheden aan te vangen, daar dezelve aan menigen behoeftige den zoo zeer gewenschten arbeid zal verschaffen.

— Uit Vught meldt men ons, dat het thans zeker is dat de schoone buitenplaats *Rosburg*, met zeven hoorigheden, waaronder ook de aan den straatweg gelegene herberg *de Zwaan* behoort, door Z. M. den Koning is aangekocht. Wat *Zionsberg* betreft, hetwelk daags voor den definitieven verkoop uit de hand is afgemaakt, en hetzaan alle redenen te vermachten dat onze gemeente zich in dien voordurend bezitters tegenwoordig betrouwen mag blijven verheugen.

— Van eene zijde welke wij als goed onderrigt mogen beschouwen, wordt ons medegedeeld, dat een ontwerp van wet, bepalende de *regten van in-, uit- en doorvoer van granen*, ter vervanging van het schaalstelsel der wet van 1835, op dit oogenblik bij den Raad van State aanhangig is. Met ingenomenheid te weten, dat bij dit ontwerp een *matig, vast regt* ten grondslag is gelegd.

Het is met groot genoegen dat wij dit belangrijk mededeelen. Wij beginnen nu hoop te voeden dat eindelijk de doodklok over de verderfelijke graanwetten zal geluid worden; het zal voor het Nederlandsche volk een feestgelui zijn!

Wij willen ons echter niet te vroeg verheugen. *Een matig, vast regt* is eene uitdrukking van wijden omvang. En hoe welkom ook een *zeer matig regt* ons zijn zal, wij achten dat in de tegenwoordige omstandigheden de billijke eischen des handels, der nijverheid en der algemeene welvaart niet voldaan zijn, tenzij door eene geheele afschaffing van elke belasting en belemmering van den in- en uitvoer van granen. (*Amst. C.*)

HEUSDEN 4 jan. Wij vernemen, dat de ondernemers van de Heusdensche stoombout op het gelukkig denkbeeld zijn gebragt, om eene tweede boot in de vaart tusschen Heusden en Rotterdam te brengen, waartoe er wellig gelegenheid zal zijn, om de reis van Heusden, dat zoo gunstig gelegen is aan de straatwegen van Bosch, Tilburg en Waalwijk, haar dat Rotterdam tweemaal daags te doen.

— Sedert eenige dagen is alhier in werking gebragt, de onderneming van de heeren Ha Breek huizen en J. Elias, die eene fabriekmatige linnenweverij hebben daargesteld, waarbij thans alle ontbrekende, die geen werk meer hadden, de gelegenheid wordt aangeboden, aan doorhunnenarbeid, in hun onderhoud en dat hunner huisgezinnen te voorzien. (*H.B.*)

DELFT 4 januarij. Op jl. zondag morgen, den 3 dezer, is de ketel van de beneden-stoommachine der drukkerij van Kolff, gesprongen, met dat ongelukkig gevolg, dat de machinist en stoker beiden gedood zijn en de hulpwerker zwaar gewond is; terwijl de vrouw van den machinist, die op het hooren van den slag, het gebouw der machine was binnen geloopen, en ernstig door het kokend water gebrand is.

— Den 2 dezer is voor het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland behandeld het hooger beroep van Louis Robert en zoon J. Reisiger, hoofdlieden der nachtwacht te Leiden, tegen een vonnis van de arr.-regtbank aldaar, waarbij zij, ter zake van het door malaisigheid en onvoorzigtigheid veroorzaken van den dood eener vrouw, zijn veroordeeld tot eene gevangenisstraf van vier maanden, eene geldboete van *f* 25 en in de kosten; alsmede het hooger beroep, tegen dat vonnis door den officier bij de regtbank te Leiden ingesteld. De raadsheer Schmolck heeft in deze zaak een uitgebreid rapport uitgebragt. De heer mr. A. de Pinto is als verdediger van de appellanten opgetreden. Het Openbaar Ministerie, bij monde van den heer adv.-generaal mr. Gefken, requireerde dat het Hof, vernietigende het hooger beroep, zou bevestigen het vonnis des eersten regters, voor zoo verre betreft de schuldigverklaring der twee hoofdlieden, appellanten, en de vrijspraak der negen agenten van politie, doch dat het der twee appellanten thans zou veroordeelen tot eene correctionele gevangenis van twee jaren, ieder in eene geldboete van *f* 300 en in de kosten. Na re- en dupliek is de hirspraak bepaald op 9 dezer.

LATERE BERIGTEN.

De Turcomannen hebben eenen inval in Perzie gedaan; zij waren reeds tot Astenabad doorgedrongen, toen de russische schepen, welke in de Zwarte Zee kruisen ben tot den terugtogt gedwongen hebben.

De wreedaard Robert Kind schijnt besloten te hebben alle Nestorianen te vernietigen. Men verzekert dat hij er reeds 4,000 heeft doen vermoorden. De Porte ziet deze wreedheden werkeloos aan.

Het schijnt dat de maand december duor gansch Europa hard is geweest. Uit Silesie schrijft men dat onderscheidene menschen van den 12 tot den 20 december van koude gestorven zijn. In sommige kreizen dier provincien heeft men officieel gemeld dat acht of tien personen van koude omgekomen waren. Uit Moravie ontvangt men tijdingen van denzelfden aard. De storm die de sneeuw voor zich heenjoeg en ophoopte heeft gedurende vele dagen de communicatie in het gebergte belet en de armoede in de dorpen ten hoogste doen stijgen.

De *Kölnische Zeitung* verzekert dat het gouvernement der Nederlanden aan de rijnstaten nieuwe voorstellen gedaan heeft betrekkelijk de vermindering der rijnaantregten. Dit blad voegt er bij dat die voorstellen altergunstigst zijn voor den duitschen handel en wellicht binnen kort eene uitbreiding zullen uitlokken.

De vergadering der commissie voor den rijnvaart te Mainz zullen uitlokken.

De *Gaceta* van Madrid behelst eenen brief uit Orensa, eene stad aan de portugeesche grenzen, van den 26 december, waarin gemeld wordt dat de baron de Casal, die zich voor Oporto bevond vernomen hebbende dat de miguellisten zijne vrouw en dochter gevangen hadden genomen als wederwraak der gevangenzetting van eenen priester, Agra genoemd, zijne stelling voor Oporto verlaten heeft en tegen de miguellisten opgerukt is. Op den 20 december heeft hij ze totaal verslagen, na hun vele manschappen gedood te hebben. Eene bende van zestig aanhangers van den pretendent is door hem gevangen genomen, waarvan hij onmiddellijk de voornaamste opperhoofden heeft laten doodschieten.

De markies de Villuma is door de Koningin van Spanje tot president van den Senaat benoemd en tot vice-presidenten de hertog van Gor en de graaf d'Espelea.

De heer Olozaga, die ten gevolge zijner verkiezing in Spanje terug was gekomen is op 11 dezer van Madrid door de overheid aangehouden en naar Pampeluna vervoerd. De minister heeft verklaard dat hij daar in verzekerde bewaring zou blijven tot dat het congres zelf over de deugdelijkheid zijner verkiezing uitspraak zou gedaan hebben.

Uit Lissabon meldt men van den 29 december, dat daags te voren Santarem, hetwelk door Dus Antas ontruimd was, door de Koninklijke troepen bezet is. De opstandelingen hadden al het zich in de stad bevindende geschut vernageld.

Den 4 jan. is te Parijs de eerste ministerraad gehouden over de aanstaande Troonrede. De paragraaf betrekkelijk de afzijding van Kraka is met eenparigheid vastgesteld.

Men spreekt van twee ongelukken welke op den Noorder spoorweg zouden hebben plaats gehad.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

In de voordracht van den heer procureur generaal, voorkomende in het regtsgeding tegen CHRISTIAAN [illegible] van den slijpsteen, welke bij den beklaagde is gevonden, het volgende:

«Welke slijpsteen in regtelijke bewaring is «gehouden, en waarvan de niet onduidelijke teeke«kens zijn op te merken, dat laatstelijk een pun«tig werktuig er op is aangeslepen, van hedendaag«sche werking, volmaakt met het aangeschermte «einde van den in dezen overgelegden stiften «weerkomende, een pasgeschonden indruksel «gevonden wordt in het vermelde afslijpsel, dat «tot eene aanmerkelijke dikte op het eene einde «van den slijpsteen zit.»

Deze zinsnede is bij de mondelinge voordragt van den heer procureur generaal door mij niet opgemerkt, terwijl ook, voor zooverre mij bekend is, dit indruksel eerst, eenige dagen na het sluiten der debatten ontdekt is, en zullen derhalve de aangehaalde woorden zeker door eene vergissing van de zijde der uitgeverswijk de zijde van den heer procureur-generaal opgenomen zijn. Deze onstandigheid kon dan ook bij de verdediging door mij niet worden opgehelderd, als zijnde toen nog niet bekend. Toen mij daarna op de griffie dat indruksel werd vertoond, heb ik dien heb procureur-generaal verzocht, eheter in de pastorie te Groenlo aanwezige timmergereedschap van den kapellaan ERKENS in beslag te laten nemen, vermits er onder hetzelve wellig een instrument konde worden gevonden, evenzeer met dat indruksel overeenkomende, Z. Ed. Gr. hoktw vermeende, echter, daartoe geene bevoegdheid te hebben, en het aan mij te moeten overlaten, daaromtrent maatregelen te nemen.

Ik heb dien ten gevolge, dat gereedschap in de pastorie te Groenlo, in tegenwoordigheid der huisgenooten, onderzocht, en daaronder eenen kleinen beitel gevonden, waarvan het aangeschepte einde volmaakt paste in een afdruksel van het puntige einde van den priem, door mij op de griffie, met toestemming van den heer griffier gemaakt, dragende die beitel alle kenteekenen van te zijn geslepen.

Deze beitel is door mij daarop, evenzeer in tegenwoordigheid der huisgenooten, met het overige gereedschap verzegeld, om daar ten plaatse te worden bewaard.

Ik heb gemeend, deze daadzaken in het belang der zaak van den kapellaan ERKENS en ter mijner regtvaardiging, te moeten bekend maken, en verzoeke u, daaraan eene plaats in uw blad te willen inruimen.

Arnhem, 4 januarij 1847.

Mr. B. REIGERS.

(*Arnh. Ct.*)

Ingezonden Stukken.

Aan N. N. te W.

Gij vraagt mij om raad, mijn vriend, maar weet gij wel dat er tusschen *raad* en *goeden raad* zoo veel verschil is? Goede raad is duur zegt het spreekwoord, hetgeen zeggen wil, goede raad is zeldzaam.

In hoeverre ik den raad dien ik uw geven — of liever het voorbeeld waarop ik u wijzen zal, goed is, laat ik ter beslissing aan uw eigen oordeel over.

Weet dan dat wij bij ons deze spreuk in beoefening brengen, of liever, dat ons leven daarmede gaat met hooge mogen voeren. Zoo mijn vriend, zal ook u zijn gegaan, wanneer gij Burgemeester, die tevens Secretaris is, gelijk de gemeente-ontvanger een uur ver van ons, en in eene andere gemeente, al moeten wij om de geringste beuzelzaken ons dat uur gaans getroosten,

Aan den ook bijna wij gewoonlijk als verdacht, dat onze voorzitter van het Polderbestuur, een Molenmaker is, welke een goed kantoor weet voor het benoodigde hout, hoe gelukkig is dit niet? nu wordt der bij ons alles gemaakt en gebroken aan molens, sluizen, *schuttendaam*, zoodat dikwijls de belastingen benevens plaats te grijpen en zijn zij nu altijd zeker dat er niets ongemaakt aan stuk zal blijven, en de lasten hier te lande zijn

Zeedijk mijn oriënk het wij leven en handelen Voor het overige houden wij steeds deze spreuk in herinnering: de vergeten burger heeft het gerustste leven, bepaalt dit met ons en doe als wij. Laat Gods water over Gods land loopen.

Vertrouwende aan uwe vervulle voldaan te hebben, acht ik het mij met te mogen zijnen

Uw raadgevende vriend die den vrede het heest.

D..... den 2 *Januarij* 1847.

De Steller van het Dichtstukje getiteld: «de *Kerstooteling*» geplaatst in den *Noord Brabander* van *Dingsdag den* 22 *December* jl., verklaart, dat het zijne bedoeling niets is geweest, den Heer *VAN STRAZUM*, Burgemeester van *Vlijmen* te beledigen, noch te honen, te lasteren of zijne kieschheid te kwetsen, en voor zoo verre hetzelve hiertoe mogt hebben aanleiding gegeven, verklaart Dr zulks intetrekken.

's Bosch, 2 Januarij 1847.

H. G. C.....

Advertentien.

OM TE VERPLAATSEN.

Op billijke voorwaarden UIT DE HAND TE KOOP, een **Standaard Grammofoon** en een **Ros en Grutmolen** standaanden ons, de ons afstandsvan de rijgroden Adres per *franco* brieven onder Lett. Z. Z. bij de Boek- en Papierhandelaren *LUTKIE en CRANENBURG* te *'s Bosch*.

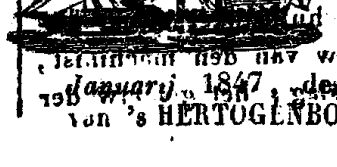

JAN VAN ARKEL.

Bij aanhoudend doorweder zalende gewenste DIENST *op Maandag den 11 January* 1847, des morgens ten 11 uren die van 's HERTOGENBOSCH, hervat worden.

Nederlandsch BEGRAFENIS-FONDS,

TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN

gevestigd te

ROTTERDAM,

onder Directie van de Heeren

H. MOORMANS, } Directeurs.
H. W. LAURENTIUS }
J. A. VAN DELLE } Mede-Directeuren.

De ondergeteekende, Agent van bovengenoemd Fonds, berigt bij deze den Leden van andere Begrafenis Fondsen, dat zij zonder noodzakelijkheid van examen, zoo zij gezond zijn, kosteloos in bovengenoemd Fonds kunnen worden overgeschreven. — Met gerustheid kan bovengemeld Fonds een ieder aanbevolen worden; hebbende de laatst uitgegevene Rekening Courant bewezen, dat er een batig saldo was van *f* 12,500 in effecten en *f* 5349,43 in Contanten (*Noord-Brabander* N°. 126 van 24 October 1846).

G. M. VAN DE VEN, Gz.

NB. Het Kantoor wordt gehouden achter het Stadhuis, nabij de Fonteinstraat, en is open des morgens van 9 tot 12 ure.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH

Donderdag 7 Januarij.

ROGGE *f* 9.10 *a* 9.50 *c*/*v* 9.75.
BOEKWEIT *f* 6.65 *f* 7.40 *a* 7.60
HAVER *f* 3.25 *f* 3.50 *a* 3.80.

De zelting van het Roggebrood is voor deze stad 41 cents de drie Nederlandsche ponden, het Nederl. pond Brood *f* 0.66 *a f* 0.74.

Voor het Brood-Distrikt Woudrichem, te rekenen van Vrijdag den 8 Januarij 1847, des middags ten 12 ure, 24 cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van Vrijdag 8 Januarij 1847, des morgens ten acht uren, 35½ cents de 3 Nedl. ponden gerekend.

Voor het brood-distrikt Udenhout, te rekenen van Zondag den 10 Januarij 1847, op 35½ cents de 3 Ned. ponden gerekend.

Voor het Brood-Distrikt Ravenstein, te rekenen van Zondag den 10 Januarij 1847, op 36½ cents de 3 Ned. ponden gerekend.

AMSTERDAM, 6 Januarij.

Tarwe ruim prijshebbende met goeden handel. In entr.: 128 p. f Pools. f 356; 126 p. prijk. h. dito f 362, in cons. 130 p. Pools. f 380; 127 p. dito dito f 372; 126 p. mindere dito f 360.

Rogge mede prijsh. met goeden handel. In entr.: 120, 121 p. Odessa f 278, 281, 310 p. Pruis. f 281 a 283 p. Rost. f 283, in cons.: 120 p. Pruis. f 285.

Garst tot ruim vorige prijzen met goeden handel; 113, 114 p. Beems. f 198, 201 in entr. y 113 p. p. Rost. f 203 in entr.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 6 Januarij ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 59 ¼. Dito 3 pCt. 71 ¼. Dito 3 pCt. reseuite 71 ⅛. Dito Certific. 4 pCt. 92½. Handelm. 172½. Actien 85 pCt. 2½. Dito 5 pCt. 103. Spanje 3 pCt. 37. Dito Buinenl. 3 pCt. 31 ¼. Rent. 3 pCt. 49 ¼. Dito 4 pCt. 38. Oude Russen 105. Dito Stieglitz en Co. 87½. Mexico 100 p. 25. Venezuela 2 pCt. 40.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren te GRAVE en te DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DATUMS	MAAS te GRAVE BOVEN AP.		MAAS te GRAVE ONDER AP.		DIEZE te 'S BOSCH. BOVEN AP.		DIEZE te 'S BOSCH. ONDER AP.	
	GEWASSEN.	GEVALLEN.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	GEWASSEN.	GEVALLEN.
Jan.	elf. dm.	dm.	dm.	ellen dm.	ellen dm.	dm.	dm.	dm.
5	8 95	75						
6	8 98	5 „	„	„	0 60	„	4	
7	9 35	37						
8								

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte v. d. Rijn te Keulen, den 4 Jan. 5 voet 9 d.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.